

SNELLMAN-KORKEAKOULUN STEINERPEDAGOGISEN OPETTAJAKOULUTUKSEN ULKOINEN ARVIOINTI

KORKEAKOULUJEN ARVIOINTINEUVOSTO (2002)

Korkeakoulujen arviointineuvosto esittää arvioinnissaan opettajankoulutuksesta kokoavasti (kohta 7. Arvioinnin koonta): "Snellman-korkeakoulun opetuksen kehittämisessä on haasteita, mutta yleisesti taso on korkea ja opettajankoulutuksen tulosten näkökulmasta laadukasta."

Edelleen todetaan, että koulutus vastaa hyvin steinerkoulujen ja –päiväkotien tarpeisiin. Suurin ongelma on korkeakoulun virallinen asema ja siihen liittyvät taloudellinen niukkuus. Näiden ongelmien poistamiseksi on kannatettavaa, että Snellman-korkeakoulu sisällytettäisiin vapaata sivistystyötä koskevaan lainsäädäntöön. "Tätä puoltaa myös korkeakoulun yleisopinnojen arviointi."

Arviointiryhmän mukaan on otettava huomioon myös tutkivan opettajuuden edellytyksiin, tutkimusyhteistyöhön ja kansainväliseen yhteistyöhön liittyviä rahoitustarpeita".

*

Arvioinnin selostavassa osassa todetaan, että korkeakoulun tieteellisenä perustana on "fenomenologinen lähestymistapa, joka pyrkii ottamaan huomioon kokonaisvaltaisen käsityksen ihmisestä paitsi fyysisenä ja psyykkisenä myös henkisenä olentona. [...] Opettajankoulutuksen sisällöllisenä tavoitteena on kehittää opettajiksi opiskelevissa niitä kykyjä ja ominaisuuksia, joita he työsään tulevat tarvitsemaan." "Perustana on ihmisen elinikäisen oppimisen ja erityisesti kokonaisvaltainen ihmisenä kasvamisen ajatus."

*

Varsinaisessa arvioinnissa Snellman-korkeakoulun "opettajankoulutuksen vahvuutena voidaan pitää sen taustana olevaa kokonaisvaltaista filosofista ajattelua ihmisestä, kasvusta ja kasvattamisesta. Se antaa selkeät suuntaviivat opiskelulle ja työskentelylle. Sekä koulutuksen rakenteessa, sisällöissä että toimintatavoissa on toteutettu kyseistä ajattelua onnistuneesti. Erityisesti koulutuksen taiteelliset osuudet toimivat haastattelujen perusteella tällä hetkellä hyvin ja taiteellisen työskentelyn keskeisyys johtaa opiskelijoiden havainnointiin liittyvien taitojen kehittymiseen todennäköisesti pitemmälle kuin yliopistollisessa opettajankoulutuksessa. Yksityiskohtiin menemättä voidaan todeta Snellman-korkeakoulun toteuttavan opetuksessaan laadukkaasti tiedon, taiteen ja käytännön integraation perustuvaa työskentelyä."

"Vahvuutena on pidettävä myös sitä, että korkeakoulu on viime vuosina voimakkaasti kehittänyt luokanopettajien ja varhaiskasvattajien koulutusta rinnasteiseksi vastaavien yliopistollisten koulutusten kanssa omista tavoitteistaan ja teoreettis-filosofisesta orientaatiostaan kuitenkin tinkimättä."

*

Opetusharjoittelussa toteutetaan laaja-alaisuuden periaatetta: harjoitellaan myös kouluasteella, jolla ei tulla pääasiassa työskentelemään. Tätä mallia ollaan kehittämässä myös yliopistolliseen opettajankoulutukseen. Snellman-korkeakoulun suhteet kouluihin ovat hyvät."

"Opiskelijapalautteen mukaan opiskelussa vallitsee kiireetön ja sosiaalinen ilmapiiri. Opiskelijat ovat yleensä koulutukseensa tyytyväisiä ja motivoituneita. [...] Kiitosta saa myös fyysinen oppimisympäristö: korkeakoulun luonnonläheinen sijainti sekä kauniit, inspiroivat puitteet. Korkeakoulun pieni koko nähdään etuna."

"Opettajankoulutus näyttää kehittävän opiskelijat aktiivisiksi elinikäisiksi oppijoiksi. [...]

Steinerkoulujen sisäinen ja koulujen ulkopuolelle tapahtuva yksilöllinen opetussisältöjä ja steinerpedagogiikkaa koskeva kouluttautuminen on aktiivista."

"Koulutuksen vahvuuksiin kuuluu myös Snellman-korkeakoulun tehtävänsä varsin motivoituneet opettajat. Heikosta palkkatasosta ja suuresta työmäärästä huolimatta he näyttävät vahvasti sitoutuvan sekä opetustehtäviin että opettajakollegiossa tapahtuvaan suunnittelu- ja kouluttautumistoimintaan. [...] Kokonaisvastuu sekä pedagogiikasta että hallinnosta edistää osaltaan kokonaisvaltaista työn tekemistä ja vastuunkantoa."

"Arvioinnin aikana kävi selvästi ilmi, että opettajien työllistäjinä toimivat steinerpäiväkodit ja – koulut ovat yleisesti tyytyväisiä opettajankoulutuksen tuloksiin. [...] Koulutuksen katsottiin yleisesti kehittyneen positiiviseen suuntaan, joskin korkeakoululta toivottiin lisää aineenopettajien koulutusta, erityiskasvattajien koulutusta ja työssä olevien opettajien täydennyskoulutusta."

*

Koulutuksen keskeisiksi ongelma-alueiksi todettiin arvioinnissa Snellman-korkeakoulun epävirallinen asema, joka nyt valtion toimin tahdotaan korjata, ja siitä johtunut eristäytyneisyys.

Eristäytyminen saattaa liittyä myös siihen, että yliopistollisen opettajankoulutuksen puolella on "voimakkaita ennakkoluuloja suomalaisesta akateemisesta perinteestä poikkeavaan arvoajatteluun".

Epäkohta on myös se, että "Snellman-korkeakoulussa suoritettu steinerpedagoginen opettajankoulutus tai opettajantutkinto eivät anna yleiseen peruskouluun tai lukioon vaadittua muodollista kelpoisuutta." Opiskelijat saavat kelpoisuuden yksinomaan steinerkoulujen opettajiksi, nelivuotisista (160 ov) opinnoistaan huolimatta. " Heidän kohdallaan eivät toteudu ne opettajankoulutuksen yleiset kehittämisspyrkimykset, joiden tavoitteena on [...] mahdollisuus entistä parempaan ammatilliseen liikkuvuuteen."

"Steinerpedagogisen opettajakoulutuksen ongelmana voidaan pitää myös sitä koskevan tutkimuksen ja jatkokoulutuksen vähäisyyttä, vaikka sekä opettajat että opiskelijat korostavat niiden tärkeyttä. Nykyinen tilanne on pitkälti seurausta vähäisistä resursseista." Riittävien ohjaus- ja kirjastoresurssien puutteessa jää opiskelijoiden tutkielmien taso "vaihtelevaksi".

Arvioinnissa todetaan aineenopettajakoulutuksen ja erityisopetukseen perehdyttävän koulutuksen lisääntynyt tarve. "Erityisopetuksen steinerpedagogiset toteutusmallit voisivat olla kokeilemisen arvoisia myös kunnallisessa perusopetuksessa." Todetaan myös eurytmiakoulutuksen puuttuminen Suomessa.

*

Korkeakoulun taloudelliset voimavarat ovat liian niukat. Valtionapu kattaa vain alle puolet menoista. Siitä seuraavat Suomessa korkeat lukukausimaksut ja minimaaliset opettajaresurssit

suhteessa koulutuksen laajuuteen ja tehtäviin. "Opettajaa kohden laskettuna opetustehtävien määrät ovat suuria verrattuna vastaaviin muihin oppilaitoksiin." Opettajankoulutus ei voi tässä määrin rakentua talkootyölle. Opiskelijat saavat liian alhaista opintotukea.

Korkeakoulun tiloja voidaan pitää erittäin pieninä ja riittämättöminä suhteessa toiminnan monipuolisuuteen ja volyyymiin. Nykyinen kirjasto on selvästi aliresursoitu." Laitekanta on liian vähäinen.

"Korkeakoulun vaihtoehtoluonteeseen vuoksi on perusteltua, että (sen opettajien) kelpoisuus voitaisiin saavuttaa myös muilla opetushallituksen riittäviksi katsomilla opinnoilla, samaan tapaan kuin steinerkoulujen opettajapätevyys. Tämä edellyttää kelpoisuusasetuksen muutosta."

*

Tutkimustoiminnasta arvioinnissa vielä esitetään, että opettajankoulutukseen kuuluu myös tutkimustyötä ja henkilökunnalle tulisi taata ajalliset ja taloudelliset resurssit tähän."

Korkeakoulua kehoitetaan jatkamaan omaa fenomenologisen tutkimuksen linjaansa ja kehittämään julkaisusarjaansa.

Korkeakoulua kehoitetaan enemmän osallistumaan koulutuksen yleiseen kehittämiseen: "Steinerpedagogiikkaan kohdistuvat ennakkoluulot ovat vähentyneet ja sen potentiaaleja arvioidaan positiivisemmin kuin ehkä koskaan ennen." Sitä voi – kuten muutakin reformipedagogiikkaa – tuoda myös kunnalliseen perusopetukseen. Sen syvällisempää tuntemusta tarvitaan yliopistojen opettajankoulutuksessa.

*

"Haastattelussa tuli esille henkilökunnan taholta ajatus siitä, että Snellman-korkeakoulu voisi entistä voimakkaammin olla jatkossa erilaisten reformipedagogiikkojen kohtaus- ja koulutuspaikka." Kaiken kaikkiaan "reformipedagogisten opetuksen mallien kehitysnäkymiä voidaan pitää yleisesti varsin suotuisina."

Arvioinnissa ehdotetaan lähempää "koulutus- ja tutkimusyhteistyötä suomalaisten tiede- ja taidekorkeakoulujen kanssa." "Mikäli Snellman-korkeakoulu tulee järjestämään 35 opintoviikon laajuiset erilliset aineenopettajan steinerpedagogiset opinnot, tämä opintokokonaisuus voitaisiin puolestaan sisällyttää jo yliopiston perustutkinnon sivuaineisiin."

"Yhtenä visiona voisi nähdä tilanteen, jossa Snellman-korkeakoulun opettajankoulutuksen suorittaneet tiettyjen lisäopintojen jälkeen voisivat saada pätevyyden myös kunnallisiin peruskouluihin. Vastaavasti steinerpedagogiikasta kiinnostuneet yleisen opettajankoulutuksen saaneet voisivat täydentää opintojaan Snellman-korkeakoulussa."

"Snellman-korkeakoulun epäviralliseen asemaan liittyvä epäkohta on, että korkeakoulun opiskelijat eivät ole päässeet mukaan esim. CIMO:n kautta järjestettäviin kansainvälisiin opiskelijavaihtohjelmiin tai kotimaisiin korkeakoulujen välisiin vaihtosopimuksiin (JOO)."

*

Korkeakoulujen arviointineuvosto korostaa lopuksi vielä, että "Snellman-korkeakoulun taloudellinen resurssointi vaatii perusteellisen muutoksen," ottaen huomioon mm. henkilökunnan palkkauksen, opiskelijoiden opintokustannukset ja tilantarpeen; ajankohtaiseksi voisi tulla "myös lisärakennus, ns. tiedetalo nykyisen taidetalon viereen".

Lähde: Kokonaisvaltainen opettajuus - steinerpedagogisen opettajankoulutuksen arviointi

Korkeakoulujen arviointineuvoston julkaisuja 4: 2002